

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, aprobat prin Legea nr.852/2002

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul Legii pentru modificarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, aprobat prin Legea nr.852/2002 a fost elaborat de către Ministerul Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>În scopul reducerii emisiilor de substanțe care distrug stratul ozon (SDO) în atmosferă, al armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, al conformării activităților desfășurate în sectorul frigorific și de condiționare a aerului cu normele tehnice și ecologice europene, este necesară ajustarea cadrului legal național la prevederile <i>Regulamentului (UE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon</i> (în continuare – <i>Regulamentului (UE) nr. 1005/2009</i>).</p> <p>Operarea modificărilor în <i>Regulamentul cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon</i>, aprobat prin <i>Legea nr. 852/2002</i>, reiese din necesitatea armonizării prevederilor acestuia cu prevederile <i>Regulamentului (UE) nr. 1005/2009</i>, precum și din necesitatea înlăturării discrepanțelor existente între prevederile acestuia și prevederile <i>Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră</i>.</p> <p>Implementarea prevederilor proiectului de lege va contribui la realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul Protocolului de la Montreal referitor la substanțele care distrug stratul de ozon (în continuare – Protocolul de la Montreal), ratificate prin Hotărârea Parlamentului nr. 966/1996. Protocolul prevede interzicerea utilizării tuturor substanțelor ce distrug stratul de ozon, în afară de <i>hidroclorofluorocarburi (HCFC)</i>, suprimarea cărora, în țările în curs de dezvoltare, are loc eșalonat.</p> <p>În Republica Moldova, <i>Programul de suprimare eșalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040</i>, aprobat prin HG nr.856/2016, prevede reducerea cu 97,5% a consumului de HCFC până în anul 2030 și scoaterea completă din uz a acestora până în anul 2040. Modificările propuse prin prezentul proiect de lege vor contribui la realizarea eficientă a obiectivului general al <i>Programului</i> menționat și la onorarea angajamentelor față de Protocolul de la Montreal.</p> <p>Totodată, hidroclorofluorocarburile, pe lângă potențialul înalt de distrugere a stratului de ozon, au și un potențial ridicat de încălzire globală (PÎG). Astfel, scoaterea din uz a acestor substanțe contribuie și la îndeplinirea angajamentului de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), asumat de către Republica Moldova în cadrul Acordului climatic de la Paris, ratificat prin <i>Legea nr. 78/2017</i>.</p> <p>Proiectul de lege propus, prin limitarea treptată a consumului de HCFC-22 și altor SDO cu potențial ridicat de încălzire globală, va contribui la reducerea emisiilor acestor substanțe pe termen lung, în conformitate cu direcțiile prevăzute în <i>Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova Europeană 2030"</i>, în scopul protecției stratului de ozon, îmbunătățirii calității mediului și trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon până în anul 2030.</p>
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul Legii pentru modificarea <i>Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon</i> , aprobat prin <i>Legea nr.852/2002</i> , conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

În contextul ajustării legislației RM la standardele Uniunii Europene, adoptarea actului normativ prin care se vor armoniza prevederile legislației naționale cu prevederile *Regulamentului (UE) nr. 1005/2009* este o soluție optimă pentru transpunerea Acquis-ului UE.

Proiectul actului normativ transpune parțial *Regulamentul (UE) nr. 1005/2009*, prevederile pentru protecția stratului de ozon sunt adaptate la prevederile aplicate țărilor în curs de dezvoltare, conform Protocolului de la Montreal. Transpunerea parțială a *Regulamentului (UE) nr. 1005/2009* se explică prin faptul, că unele prevederi, precum, importul, exportul, reexportul, tranzitul, punerea în circulație pe piață, comercializarea, utilizarea, recuperarea, reciclarea și regenerarea substanțelor care distrug stratul de ozon, au fost transpuse anterior prin *Legea nr.852/2002*, în conformitate cu prevederile Protocolului de la Montreal, similare celor din *Regulamentul european*.

Prezentul proiect transpune prevederi ale articolelor 3-8, 10, 11, 14, 17, 22-24, 27 ale *Regulamentului (UE) nr. 1005/2009*.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul propus spre aprobare constă în elaborarea și promovarea modificărilor la *Regulamentul cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, aprobat prin Legea nr.852/2002*. Prin intervenția propusă va fi asigurată armonizarea prevederilor *Regulamentului* menționat cu prevederile *Regulamentului (UE) nr. 1005/2009*. De asemenea, vor fi înlăturate deficiențele actuale privind denumirea autorizației emise, termenul de valabilitate al acesteia, autoritatea emitentă, vor fi uniformizați termenii utilizați în *Legea nr.852/2002* și în *Legea nr.43/2023* recent aprobată ș.a.

Principalele prevederi ale actului normativ:

- *atribuțiile de eliberare a autorizațiilor în domeniul substanțelor care distrug stratul de ozon, care țineau de competența Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice, vor fi puse în sarcina Agenției de Mediu, după cum este stabilit în Legea nr.43/2023;*
- *denumirea autorizației, care va cuprinde atât substanțele care distrug stratul de ozon, cât și gazele fluorurate cu efect de seră, conform prevederilor Legii nr. 43/2023, va fi substituită cu denumirea “autorizație pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon și gazelor fluorurate cu efect de seră, al echipamentelor și al produselor care conțin astfel de gaze”;*
- *este extins termenul de valabilitate al autorizațiilor emise, până la finele anului calendaristic pentru care a fost alocat contingentul anual, conform prevederilor Legii nr. 43/2023;*
- *este introdus un punct nou ”Noțiuni principale”, care include descrierea noțiunilor în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1005/2009;*
- *în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, sunt introduse unele excepții de la interzicerea importului substanțelor reglementate, în cazul substanțelor utilizate ca intermediari de sinteză și ca agenți de proces, pentru utilizări esențiale de laborator și analitice, pentru utilizări critice. Totodată sunt transpuse anexele la Regulament, care stabilesc procesele în care substanțele reglementate se utilizează ca agenți de proces, condițiile pentru introducerea pe piață a substanțelor reglementate destinate utilizărilor esențiale de laborator și analitice, precum și condițiile de utilizare a halonilor;*
- *în vederea prevenirii și reducerii emisiilor de substanțe reglementate, sunt introduse cerințe privind verificările periodice ale echipamentelor pentru a depista eventualele emisii fugitive – prevederi conforme atât prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, cât și Legii nr. 43/2023;*
- *reglementarea prevederilor privind interzicerea importului, exportului, reexportului, tranzitului, punerii în circulație pe piață a substanțelor chimice în containere care nu pot fi realimentate;*
- *în anexa nr. 1 a Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, este introdusă rubrica ”potențialul de diminuare a stratului de ozon” pentru substanțele reglementate, conform Regulamentului UE.*

Pentru a putea monitoriza realizarea actului normativ, urmează a fi asigurată raportarea de către agenții economici a importului și consumului de substanțe reglementate.

5. Fundamentarea economico-financiară

Elaborarea și promovarea proiectului de lege va contribui la limitarea treptată a introducerii pe piață și consumului de substanțe care distrug stratul de ozon.

Impactul economic

Propunerea nu are implicații suplimentare asupra bugetului Republicii Moldova.

În calitate de țară Parte a Convenției și a Protocolului de la Montreal, Republica Moldova este eligibilă și are posibilitatea să acceseze fonduri internaționale în domeniul ozon și schimbări climatice. Conform art. 5 al Protocolului, Părțile care sunt țări dezvoltate furnizează Părților care sunt țări în curs de dezvoltare subvenții, ajutoare, credite, în vederea utilizării unor tehnologii alternative sau a unor substanțe înlocuitoare pentru SDO. Pentru implementarea prevederilor acestui tratat internațional, Republica Moldova beneficiază de suport din partea Fondului Multilateral al Protocolului de la Montreal. De exemplu, pentru perioada 2016-2025 Fondul Multilateral a aprobat pentru RM suma de 506255 dolari SUA pentru realizarea activităților legate de reducerea cu 67,5% a consumului de HCFC. Din această sumă, până în prezent RM a primit 245 mii dolari, utilizați pentru realizarea activităților primei etape de reducere a consumului de HCFC cu 35% de la nivelul de bază (2016-2020).

Costurile pentru agenți economici

Luând în considerație scopul proiectului de lege, care constă în ajustarea unor prevederi ale Legii nr. 852/2002 la prevederile Legii nr. 43/2023 (racordarea procedurii de autorizare a importului de HCFC cu ce a importului de HFC), precum și ajustarea prevederilor Legii nr. 852/2002 la prevederile *Regulamentului (UE) nr. 1005/2009* anterior transpus (*parțial*), implementarea proiectului nu presupune careva costuri pentru agenții economici.

Reglementările propuse spre aprobare vor contribui la facilitarea desfășurării activității agenților economici din domeniul tehnicii frigului:

- uniformizarea procedurii administrative de depunere a cererilor pentru obținerea contingentelor de import a HCFC și HFC;
- extinderea termenului de valabilitate al autorizației;
- aplicarea excepțiilor de la interzicerea importului unor anumite substanțe reglementate;
- posibilitatea de a transfera contingentul și dreptul de import și utilizare a acestuia altor agenți economici autorizați.

Reducerea treptată a importului și utilizării HCFC creează condiții pentru dezvoltarea tehnologiilor prietenoase mediului, cu potențial de încălzire globală scăzut. Pentru a se conforma noilor cerințe impuse de către comunitatea internațională, agenții economici din țara noastră deja instalează sisteme de refrigerare de ultimă generație, care funcționează pe bază de agenți naturali mai puțin poluanți, în special pe bază de CO₂. Noile tehnologii, pe lângă faptul ca sunt mai prietenoase mediului, sunt mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie.

Costurile pentru autoritățile publice

Implementarea prevederilor proiectului propus spre aprobare nu necesită careva măsuri instituționale sau organizatorice suplimentare (crearea unor noi instituții sau subdiviziuni în instituțiile existente).

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Actul normativ este în corelare cu prevederile actelor normative conexe din domeniu.

Art. 37 al Constituției Republicii Moldova garantează dreptul fiecărui cetățean la un mediu înconjurător neprimejdios din punct de vedere ecologic pentru viață și sănătate. Acest drept constituțional reprezintă temelia cadrului normativ, de la care pornesc direcțiile strategice din domeniul protecției mediului, utilizării durabile a resurselor naturale, garantarea securității ecologice și integrarea aspectelor de protecție a mediului în politicile sectoriale.

Actuala *Lege nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător* prevede obligația

autorității centrale de mediu privind respectarea acordurilor interstatale și internaționale, asigurarea monitorizării și informarea opiniei publice despre starea mediului.

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice reglementează obligațiile persoanelor fizice și juridice care produc sau plasează pe piață substanțe sau amestecuri chimice, interdicțiile și restricțiile privind producerea, plasarea pe piață, importul, exportul și utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase, condițiile de clasificare, etichetare și ambalare a substanțelor și amestecurilor chimice, crearea și menținerea unui registru al produselor chimice, procedura de raportare a produselor chimice, procedura de autorizare a produselor chimice periculoase, obligațiile de raportare, controlul și alte aspecte cu privire la substanțele și amestecurile chimice.

Programul de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 856/2016, stabilește obiectivele și acțiunile necesare privind reglementarea, gestionarea, supravegherea și controlul utilizării hidroclorofluorocarburilor, în vederea realizării angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul Protocolului de la Montreal.

HG nr. 589/2018 cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor halogenate stabilește mecanismul de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor halogenate și asigură realizarea prevederilor Programului de suprimare eşalonată a HCFC.

Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 483/2019, stabilește cerințele minime pentru formarea și atestarea operatorilor care deservește echipamentele și instalații ce conțin hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Proiectul Legii și Nota informativă sunt disponibile publicului pe pagina web oficială a Ministerului Mediului la rubrica Transparența decizională/Proiecte de documente și pe pagina web www.particip.gov.md.

Proiectul a fost examinat și susținut de către Asociația Obștească a Frigotehniștilor (scr. nr.4592 din 27.07.2023).

La definitivarea proiectului s-a ținut cont de obiecțiile și propunerile prezentate de AO "EcoContact" în avizul nr. 10-EC/2023 din 12.08.2023.

8. Constatările expertizei anticorupție

Informația relevantă va fi inclusă după avizarea și expertizarea proiectului.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Informația relevantă va fi inclusă după avizarea și expertizarea proiectului.

10. Constatările expertizei juridice

Informația relevantă va fi inclusă după avizarea și expertizarea proiectului.

11. Constatările altor expertize

Analiza Impactului de Reglementare a proiectului de lege a fost susținută în cadrul ședinței din 15.08.2023 a GL al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.